

3. Спеціальний стандарт поширення даних: Платіжний баланс. – Національний банк України, 2014. – 17 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=52486>.

4. Статистика зовнішнього сектору: Платіжний баланс. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=65613&cat_id=44446&ctime=1438602854965.

МАЦУКА В.М.,
к.е.н., доцент,
Маріупольського державного університету

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ РЕГІОНІВ

В сучасних умовах ведення бізнесу та високого рівня конкурентної боротьби, що існує на світовому туристичному ринку, зростає необхідність пошуку додаткових методів підвищення конкурентоспроможності регіонів, що виходять на ринок зі своїм туристичним продуктом.

Конкурентоспроможність регіону визначається через його здатність перемагати у суперництві з іншими регіонами за залучення і створення нових факторів виробництва, забезпечуючи при цьому конкурентні переваги в економічному зростанні. Тобто, конкурентоспроможність території – це здатність збільшувати або, принаймні, утримувати за собою частку ринків достатніх для розширення і вдосконалення виробництв, для зростання рівня життя, для підтримки сильного і ефективного управління.

Конкурентоспроможність туристичного регіону - це динамічне явище, яке постійно варіюється під впливом різноманітних факторів.

Мета дослідження – визначити, які фактори впливають на міжнародну конкурентоспроможність туристичних регіонів та які позиції ці регіони займають у даній сфері.

Фактори міжнародної конкурентоспроможності туристичного регіону можуть бути зовнішні (макро) та внутрішні (мікро) чинники (таблиця 1).

Таблиця 1

Фактори, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність туристичного регіону

№ з/п	Фактор	Характеристика
<i>I. Зовнішні фактори/ фактори макросередовища</i>		
1	Іміджевий	Загальний імідж регіону, комплекс уявлень та думок про регіон, виходячи з основних сфер його життєдіяльності
2	Історико-географічний	Просторово-часова характеристика регіону, його географічне положення та участь у світових історичних подіях
3	Політичний	Загальна політична ситуація в регіоні та його стратегічні напрями розвитку, відношення до розвитку туристичної галузі
4	Економічний	Рівень економічного розвитку регіону, загальний рівень доходу громадян, рівень цін, податків
5	Міжнародні відносини	Характер взаємозв'язків регіону з іншими регіонами світу тощо
6	Соціальний або соціокультурний	Менталітет населення, спосіб та якість життя, звичаї та традиції, гастрономічні переваги
<i>II. Внутрішні фактори/ регіональні фактори / фактори мікросередовища</i>		
1	Рекреаційно-туристичний потенціал	Сукупність природних, культурно-історичних, туристичних ресурсів, що здатні приваблювати цільові аудиторії
2	Туристична інфраструктура	Об'єкти, за допомогою яких відкривається доступ до використання природно-рекреаційного потенціалу регіону
3	Спеціалізація регіону	Ті сфери діяльності регіону, що визнані перспективними та пріоритетними для розвитку, де зосереджена увага місцевої влади та фінансовий капітал
4	Рівень відкритості регіону	Комплексний фактор, що визначає відкритість та гостинність місцевих жителів, відкритість політики, доступність до основних ринків, пов'язаних з туристичною сферою, інвестиційний та інноваційний клімат
5	Соціальний фактор	Сукупність психофізичних та соціально-економічних характеристик людей, що проживають в регіоні (менталітет, їх рівень та якість життя, загальний рівень освіти, умови проживання, відношення до туристів), а також характеристика трудових ресурсів, що забезпечують функціонування туристичної інфраструктури
6	Рівень та якість управління	В цьому факторі зосереджено як значення особистості (представників влади, які виражають інтереси регіону на різних рівнях), так і ті управлінські рішення, що приймаються адміністрацією регіону з маркетингу, менеджменту, розподілу бюджету тощо
7	Фактор безпеки	На різних рівнях та сферах діяльності, починаючи з особистої безпеки,

		безпеки ведення бізнесу, політичною стабільністю в регіоні
8	Емоційна складова	Чинник, що відповідає за загальне враження від регіону - настрої, атмосферу, наявність розважального продукту, здатність задовольнити потреби туриста та його емоційні очікування

Отже, фактори міжнародної конкурентоспроможності туристичного регіону характеризують стан конкурентних переваг туристичного регіону, які створюють для цього регіону деяку перевагу в порівнянні з іншими територіальними утвореннями. Урахування складної просторової структури світового господарства дозволило виділити такі фактори впливу на міжнародну конкурентоспроможність туристичних регіонів, як внутрішні та зовнішні. В структурі останнього розрізняють статистичний та динамічний фактори. Фактори можуть бути перетворені в конкурентні переваги туристичних регіонів.

МІТЮШКІНА Х.С.,
к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Маріупольського державного університету

УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Розвиток міжрегіонального співробітництва з Республікою Польща є пріоритетним напрямком зовнішньої політики України. Геополітичне розташування України та Польщі, територіальна близькість, традиційні економічні зв'язки та взаємний інтерес створили сприятливі передумови для того, щоб торговельно-економічні відносини між Україною та Республікою Польща набули якісно нового виміру.

Українсько-польські міжрегіональні відносини мають певні етапи і цикли розвитку. Для них характерні періоди активізації, гальмування, пошуків компромісів і певного охолодження. Це пов'язано як з внутрішнім розвитком українського і польського суспільств, так із зовнішніми факторами: світовою кон'юнктурою, позицією провідних західних держав стосовно тих чи інших подій у світі і їх впливом на зовнішню політику України та Польщі.

Базовим документом українсько-польського міжрегіонального співробітництва є Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво, підписана 24 травня 1993 року. Зазначеним міжнародним договором закріплюються правові засади співпраці органів місцевої влади та органів місцевого самоврядування України та Республіки Польща, зокрема, в економічній, культурно-гуманітарній, освітній та туристичній сферах.

На сьогодні, Україна має найрозвинутішу мережу міжрегіональної співпраці саме з Республікою Польща. Практично всі області України та воєводства Польщі уклали угоди про міжрегіональне співробітництво. Усі 16 воєводств Польщі мають партнера в Україні на рівні області. Найбільше українських партнерів мають Підкарпатське, Люблінське, Лодзьке, Сілезьке та Мазовецьке воєводства [1]. З українського боку найбільше польських партнерів мають Львівська, Одеська, Івано-Франківська, Вінницька та Волинська області.

Процес укладання двосторонніх угод про партнерство на рівні міст, районів і селищ з боку України та міст, повітів і гмін з боку Польщі має сталу тенденцію до зростання. На регіональному та місцевому рівнях між Україною та Польщею на сьогодні підписано близько 450 угод про міжрегіональне співробітництво [1].

В рамках існуючих домовленостей органів місцевої влади та самоврядування України та Республіки Польща здійснюється активна співпраця, зокрема, проводяться спільні культурно-мистецькі заходи, реалізуються проекти молодіжних обмінів, проводяться різноманітні стажування, відбуваються конференції, форуми, семінари тощо.

Міжрегіональна співпраця є досить ефективним підґрунтям для співпраці у розвитку туризму між країнами, адже здійснюється обмін туристичною інформацією, співробітництво між туристичними організаціями, надання допомоги в підготовці проектів у рамках міжнародних програм. Варто також зазначити, що саме туризм є явищем впливу на гуманізацію суспільних відносин, взаємин між народами в контексті входження України до європейського економічного і культурного простору. Використовуючи досвід Польщі, українські прикордонні території поступово перетворюються на осередки європейського розвитку, які є прикладом реальної організації європейських прагнень України. Українсько-польське міжрегіональне співробітництво в галузі туризму передбачає територіальне стимулювання розвитку туризму, використання туристичних зв'язків для укріплення взаєморозуміння й довіри між країнами, розробку спільних стандартів і технологій обслуговування туристів, аналіз оцінки туристичних ресурсів та інфраструктури, аналіз інвестиційних пропозицій на рівні певних адміністративно-територіальних одиниць.

Міжрегіональна й транскордонна співпраця України та Польщі в туристичній сфері здійснюється відповідно до нормативно-правової бази та міжнародних документів. Важливим міжнародним нормативно-правовим актом, що створює основу здійснення транскордонного співробітництва в Україні та Польщі, є Європейська (або Мадридська) рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями, прийнята 21.05.1980 р. [2]. Важливе значення для розвитку співпраці саме у туристичній галузі мають такі документи, як: Угода про співробітництво в галузі туризму